

Andrenosoma atrum

Blanksvart rovfluga

NE

NA

LC

DD

NT

VU

EN

CR

RE

Nationellt utdöd (RE)

Klass: Insecta (egentliga insekter), **Ordning:** Diptera (tvåvingar), **Familj:** Asilidae (rovflugor), **Släkte:** *Andrenosoma*, **Art:** *Andrenosoma atrum* - blanksvart rovfluga (Linnaeus, 1758) **Synonymer:**

Kännetecken

Blanksvart rovfluga är en 12–20 mm lång fluga. Med sin långsträckt kroppsform och med både mellankropp och bakkropp glänsande violett svart och kort behårad är den iögonfallande och identifierbar i fält. Möjligen kan förväxling ske med andra svarta rovflugor som *Choerades marginata* och *Dioctria atricapilla* som dock båda är mindre och förekommer i andra biotoper. Arten kan bestämmas med hjälp av Weinberg & Bächli (1995) eller Larsen & Meier (2004).

Utbredning och status

Arten påträffades 1836 i Stockholmstrakten och någon gång före 1849 även i Nykyrka i Östergötland. Därefter är den inte återfunnen och den är inte heller känd från något av de övriga nordiska eller baltiska länderna. Arten saknas även på de Brittiska öarna. Närmast förekommer arten i Tyskland, aktuella populationer finns ungefär mitt emellan Hamburg och Berlin samt SV om Berlin. Utbredningsområdet omfattar i övrigt Central- och Sydeuropa från Spanien samt Nordafrika till Mindre Asien och de centrala delarna av Ryssland.

Ekologi

Blanksvart rovfluga lever både som larv och fullbildad fluga som rovdjur. Larven lever i döda tallstammar och som bytesdjur har larver av de vanligt förekommande långhorningarna *Spondylis buprestoides* och *Criocephalus rusticus* kunnat konstateras. Arten förekommer i Tyskland i solvarma gläntor och bryn i gles sandtallskog t.ex. längs kraftledningsgator och längre söderut i bergområden, gärna i sydvända bergssluttningar med tallskog. Biologin hos arten är inte närmare studerad, men flugans svarta kroppsfärg och kopplingen till långhorningar som lever i tallved, antyder att arten har en viss anpassning till naturlig brandregim i tallskog. Sannolikt är detta särskilt accentuerat i den nordligaste delen av utbredningsområdet som Mellansverige utgjort. Troligen har hällmarkstallskog också varit en viktig biotop för arten under perioder med låg brandfrekvens. Flygperioden anges i Tyskland till slutet av juni till oktober.

Hot

Bristen på områden med kontinuitet i brandstörning i äldre tallbestånd och den närmast obligatoriska utförelsen av stamved av tall efter skogsbrand, är sannolikt den avgörande orsaken till att arten försvunnit från landet. Det tidiga dimensionsavverkningarna av tall för export under mitten på 1800-talet och senare omformandet av tallbestånd till produktionsskog har medfört ett storskaligt kontinuitetsglapp av äldre, glesa, brandpåverkade tallbestånd i hela landet. Detta är särskilt tydligt i Mellansverige där blanksvart rovfluga tidigare fanns.

Åtgärder

Många rovflugor är tydligt gynnade av skogsbrand och utnyttjar gärna svärtade trädstammar för parning och solningsplatser under jakt på byten. Brandskadade tallar angrips ofta under en lång följd av år av skalbaggs-larver, vilket kan utgöra en långsiktig resurs för olika rovlevande arter. Förståelsen av skogsbrandens betydelse för biologisk mångfald och som naturlig störningsfaktor i tallskog måste öka. Större områden, inom vilka brandrotation kan tillämpas, är nödvändiga att tillskapa, om den brandgynnade insektsfaunan ska kunna bevaras och restaureras i landet. I större naturreservat och nationalparker med dominans av tall är brandpåverkan ofta en nödvändighet för att talldominansen ska kunna behålla på sikt och för att strukturer och substrat ska kunna bevaras och nyskapas. Så länge lämpliga tallskogsbiotop inte finns i större mängd kommer sannolikt inte arten att kunna etablera sig naturligt eller kunna återintroduceras framgångsrikt.

Övrigt

Rödlistan följer här den namnanvändning som tillämpas i aktuell Internet-version av Fauna Europaea (<http://www.faunaeur.org/>). Efter ett nyligen fatta beslut av Internationella zoologiska namnkommittén ska artepitetet följa släktesnamnets genus. I detta fall bör arten heta *atra* och inte *atrum*. Detta kommer att ändras i kommande versioner av rödlistan.

Litteratur

- Larsen, M.N. & Meier, R. 2004. Species diversity, distribution, and conservation status of the Asilidae (Insecta: Diptera) in Denmark. *Steenstrupia* 28(2): 177–241.
- Trojan, P. 1970. Diptera Asilidae. *Klucze do oznaczania owadów polski* 65: 73.
- Weinberg, M. & Bächli, G. 1995. Diptera. Asilidae. *Insecta Helvetica* 11.
- Wolff, D. 2002 Provisional atlas of the robber flies of Germany. Online on the Internet: <http://www.asilidae.de/> (download 12 October 2007).
- Zetterstedt, J.W. 1842. *Diptera scandinavicae*. I: 164–165.
- Zetterstedt, J.W. 1849. *Diptera scandinavicae*. VIII: 2968.

Författare

Björn Cederberg 2006. Rev. Björn Cederberg 2007. © ArtDatabanken, SLU 2007.